

CAPUT VIII.

De hydropo.

HYDROPI tres species nominant Medici, cum antiqui, tum recentiores: *leucoplegmatiam* sive *aira oedema*, hoc est, *inter cutem*; *tympanitem*; & *ascitem*. Communis omnium est humoris nimia abundantia, qui collectus tumorem facit; aut in toto corpore, ut in *leucoplegmatia*: aut in ventre, qui modo ita intenditur, ut creber intus ex spiritus motu sonus fiat, sicut in *tympanite*; ubi etiam humoris aliqua portio, ex vapore forsan condensato genita, plerumque reperitur: modo ita repletur, ut motus aquae, moto corpore aut pulsato manu abdomine, facile sentiri possit, sicut in *ascite*.

SEDES *leucoplegmatiae* est in membrana ista, quam Anatomici recentiores *adiposam*, vel potius *reticularem* seu *cellulosam*, vocant; quae membranas corporis omnes & musculos interjacet.

TYMPANITES non est unius generis. Interdum vapor in cavo ventre conclusus abdomen prorsum pellit, quod pulsatum sonitum edit. Vapor autem is halitus est visceris alicujus corrupti vitio genitus & efflatus, ideoque emissus
fem-

semper foetidissimus est. Istiusmodi casus rari sunt: vidi tamen in nosocomio Divi Thomae insigne ejus exemplum. Senex erat, cui tanta cum duritie intumuit venter, ut percussus tympani in modum resonaret; nec faeces nec spiritus per alvum, propinatis licet valentissimis medicamentis catharticis, deorsum ferebantur. Ex inciso post mortem abdomine prorupit cum fonitu halitus, qui tam gravi odore nares afficiebat, ut Chirurgus se aura venenata percussum diceret. Mox foetoris hujus fons apparuit, intestinum nempe colon inflammatum, gangraena vitiatum, & ventriculo pariter corrupto adnatum. Nonnunquam autem sine putrefactione aura quaedam elastica in abdomine genita, neque exitum inveniens, vi sua membranas circumvestientes antrorsum pellit & tumefacit. Haec non in cavo ventre; sed in ipsis intestinis concluditur; quae ita distendit, ut vim suam resiliendi prorsus amittant, in immensum fere aucta illorum capacitate (a).

TERTIAM hydropis speciem *ascitem* esse dixi, quae tribus modis progignitur. Nunc enim inter tendines muscutorum abdominis, qui transversales dicuntur, & peritoneum aqua effunditur, & illos ab hoc disjungenz inflationem efficit (b); nunc in medium tuni-
carum

(a) Vid. *Mémoires de l'Académie Royale*, MDCCXIII. pag. 235. & *Philosophical Transactions*, Num. 414.

(b) Vid. *Cbeselden's Anatomy*, Book III. chap. 4.

carum peritonæi (duplex enim est hæc membrana) illapsus humor harum distensione largum sibi receptaculum format; sæpiissime vero colluvies aquosa in amplo imi ventris spatio colligitur, & stagnat. Atque hanc sane in mortuorum cadaveribus limpidissimam interdum vidi, funiculis multis pellucidis, qui ex tenuibus vesiculis quasi concatenatis constabant, innatantibus; quæ quidem disruptorum canalium, quibus lymphæ circumfertur, erant tunicae, quorum valvulae in partes eos disjunxerunt, & hydatides dictas formarunt.

NULLUS autem hydrops gravior est illo, qui in foeminis ovarum conceptacula occupat. Hæc enim primum indurescunt; mox inflammantur, & corrumpuntur; liquore etiam ex innumeris, qui partes hæcæ perreptant, lymphæ canaliculis erumpenti distenta, in magnam tandem molem excrescunt. Hinc rarissime cedit morbus remediis.

ET hæc præcipue modis aqua in ventre includitur, quorum omnium exempla non semel vidi; illud autem erat rarissimum, quod in nosocomio quondam sese obtulit. Vidua quaedam duorum & quadraginta annorum, quæ nunquam pepererat, per annum circiter de doloribus dorsi cum difficultate urinae conquesta sensit sibi intumescere abdomen, brevique manifesta hydropis *ascitis* signa deprehendebantur; quocirca per ventrem emittebatur aqua, non semel, sed ter; humore vero post singulas paracenteses cito iterum redundante, post duas vel tres hebdomadas ab
ultima

ultima emissione mortua est. Inciso cadavere, effluxit primum ex cavo, quod musculorum transversalium tendines a peritoneo sejuncti confecerant, magna aquae copia, admistis multis hydatidibus largis & nondum disruptis. Dein, secto peritoneo, crassiusculi & visceris humoris librae septem aut octo sunt eductae, quibus glandulae multae corruptae immiscebantur. Mirabamur jam nulla se in conspectum dare intestina, quae frustra quaesivimus; donec crassa membrana corii instar dissecta, ventriculum & omnia intestina simul cum omento in angustum spatium coacta, & quasi occultata, tandem reperimus. Membrana haec erat pars interior peritonei, quod duplex esse jam diximus; cujus pars exterior, quum corium, ut notavi, prope referret, facile prima facie ita nobis imposuit, ut totum esse peritoneum putarem. Tres igitur, quas memoravi, hydropes *ascitis* species simul in hoc corpore, utili sane accommodoque exemplo, oculis subjicebantur.

PRAETER has omnes aquosas colluvies, alias etiam corporis sedes inundat non raro morbidus humor. Cerebrum & testiculi lympham nimiam replentur. Nusquam autem periculosius, quam in pectore, affligit aqua; quod illis plerumque contingit, qui diuturna spiritus difficultate laborarunt; ea in primis, quae a polyphis in sanguinis canalibus haerentibus nascitur, dum tenuis liquor e sanguine expressus per pulmonum membranam transudat. Hunc non femel

mel

mel observavi ad librae unius aut duarum mensuram, nunc in altero tantum, nunc in utroque thoracis latere, interdum etiam in ipso mediastino collectum. Etenim humor iste indies auctus, tandem pulmonum impediendo motum spiritum intercludit, & aeger improviso moritur. Nonnunquam etiam in illis, qui diuturna cordis palpitatione cum spirandi difficultate laborarunt, ipsum pericardium post mortem in immanem tumorem elatum, & magna aquae copia distentum, repertum fuit.

SED ad curationes horum morborum veniendum est. In *leucophlegmatia*, incisio in tibiae parte interiore fieri debet, duobus super talum digitis, ita ut vulnus ad cellulosam membranam nec ultra penetret, quo per dies aliquot frequens humor feratur; crus autem interea fovere oportet decocto herbarum emollientium & calidarum, adjecto spiritu vinoso, cui addita sit *camphora*. Hanc medicinam non tantum in hac morbi specie, sed & in ipso *ascite* multum profuisse, quin & interdum sanasse, multoties expertus sum; profluente per multos dies tanta liquoris copia, ut fidem superet. Cavendum autem est, non in ea tantum incisione, sed & in omnibus, quae in quacunque corporis parte aquae educendae causa fiunt, ne nimis inde exhauriantur vires; quas aequè prostermit humor ita emissus, ac si sanguinis ipsius tantundem efflueret. Aegrum igitur quovis modo sustinere oportet, ne curatio mortem acceleret; id quod Mihi videre contigit, femel
qui-

quidem Mea ipsius non fatis caute aegroti robur aestimantis, atque iterum Chirurghi temerarii culpa. At mirum tamen est, quantam aquosi laticis sic effusi jacturam cum levamine ferant interdum hydropici. Cujus rei singulare testimonium proferre libet.

FOEMINA generosa, Mihi cognata, annorum fere quinquaginta, corpore firmo fatis & robusto, hydrope intercûte simul & ascite laborabat, ita in immensum tandem ventre distento, ut decumbens onus tam grave ferre nequiret. Cum de vita fere desperaretur, unicam spem salutis eamque dubiam, in humoris e talo emissionem superesse dixi. Illa autem strenue repugnabat, se itineris ex misera vita magnam partem jam emensam esse clamans, neque velle regredi. At precibus demum amicorum victa cessit: itaque ex vulnuscule in utroque crure eo modo, quem exposui, facto profluxit decem continuis diebus aqua, ad congiî mensuram minimum quotidie. Interea fomentis calidis, & stomachi & virium causa, parti provisum est; hausitque bis die cyathum unum & alterum aquae, in qua calefacta infusa essent herbarum folia amararum; quales sunt *absinthium Romanum*, *centaurium minus*, cum *radice gentianae*, & *seminibus cardamomi minoris*, adjecto *vino chalybeato*. Singulis autem noctibus assumpsit potiunculam, Mihi in frequenti usu, ad ciendas hydropicorum urinas efficacem; quae habet *oxymellis scillitic. ℥i. ss. aq. cinnamom. simpl. ℥i. sp. lavend. c. syr. e cort. aurant*

E

fin-

singulorum ʒi. M. Convaluit sensim, & corpus ad pristinum statum rediit. Cum autem vires id ferrent, idoneis medicamentis per alvum purgabatur. Et cathartica quidem paulo valentiora, eaque saepius repetita, desiderat hic morbus; qualia sunt in primis *elaterium*, *mercurius sexies sublimatus*, & *jalapii radix*. Haec igitur debitis intervallis interponebantur. Caetera autem, quae dixi, ad longum tempus in usum assidue adhibebantur; praesertim vero diureticus ille, quem descripsi, haustus per annum integrum nunquam intermittebatur. Ab his nulla unquam valetudine per quinque annos tentata, morbo acuto tandem correpta periit. Nullus autem dubito, quin totum illud aquarum diluvium, partim ex cellulosa membrana, partim ex sacco a tendinibus musculorum abdominis & peritonaeo, aut duplicis membranae peritonaei distensione, formato profluxerit.

ORDO postulat, ut de *tympanite* jam dicam. Is igitur, quem ex putrefactione visceris alicuius oriri significavi, prorsus insanabilis est. Qui autem ex aura in ipsis intestinis genita provenit, catharticoꝝ non nimis irritantium assiduo usu, interpositis medicamentis, quae flatu discutiant, curandus est; iis interim, quae facillime concoquuntur, in cibum assumptis. At corporis exercitatio non negligi debet. Neque inutile erit per alvum interdum infundere copiosam aquam calidam, atque illam recipere; simulque, quod praecepit Celsus, ferreamentis candentibus ventrem pluribus locis exul-

exulcerare, & ulcera fervare diutius (a). Sin autem hoc crudele videatur, vesicatoria abdomini imponere, & per intervalla repetere, in rem erit.

DIRUS semper morbus est hydrops *ascites*; sive extra peritonaeum ratione jam dicta, sive intra illud, sive denique in ventris cavo aqua abundat. Caeterum quas exinanitiones ferre possit aeger, in primis considerare hic oportet. Ubi enim fractae sunt vires, nocet vehemens per alvum purgatio; & quo plus humoris ex intestinis ejicitur, eo major ipsius copia brevi in ventrem refluit. Cum id fieri animadvertit Medicus, desistere debet, & per iter urinae superabundantem aquam foras propellere. Incertae autem virtutis sunt in hisce casibus medicamenta quaecunque, etiam illa, quae praestantissima censentur diuretica; quae in hoc enim respondent, in illo spem fallunt; aliud igitur atque aliud tentandum est. Ut plurimum vero ex *radice scillae* parata omnium sunt efficacissima. Horum praecipua sunt, quam ex *oxymelle* proposui, potio: aut ipsius *radicis* recentis exigua portio, grana nimirum quinque aut sex; quae cum *pulver. ari compos.* *Ess. rad. zingib. gran. vque* contundere, & cum *syrup. e cort. aurant.* in bolum cogere conveniet, singulis diebus mane devorandum: aut *acetum* denique *scilliticum*, quod stomacho minus ingratum erit, & ad propositum valentius, si hac

via

(a) Lib. III. cap. 21.

via exhibeatur : *Succ. limon.* ℥vi. *sal. absinth.* ℥ss. miscentur; adjiciuntur *aq. cinnamom. simpl.* ℥i ss. *syrup. e cortic. aurant.* ℥i. *aq. menth. piperit. spirituos.* ℥ss. *acet. scillitici* ℥i. aut ℥i ss. Haustus ille bis die bibendus erit. Non inutiliter *cinerum genistae* infusionem propter vim diureticam praecipiant Medici; & est quidem saepe commoda, modo potus consueti loco, admisto vini pauxillo bibatur.

INSIGNIS autem est ad hanc rem, & memoratu dignissimus, nobilis foeminae Mihi notissimae casus. Illa annos plus minus quinquaginta nata sensit in altero abdominis latere durum tumorem, qui sine dubio erat ipsum ovarium in immensam molem auctum; hinc disruptis partem illam perreptantibus canaliculis; qui lympham vehunt, sensim fiebat hydrops *ascites*. Frustra erant medicamenta quaecunque, sive purgantia, sive diuretica. Ter emissus est ferramento acuto ex ventre humor, qui brevi semper iterum in cavum influebat. Accidit tandem, ut eam inviferet anicula quaedam rustica, quae abdomen conspiciens non sine summo cruciatu distentum facile persuasit, ut singulis diebus, mane & vesperi, cochleare plenum *seminum sinapis* non contusorum devoraret, decoctique *summitatum viridium genistae* semilibram insuper biberet. Postquam triduum hoc modo amarum laticem perpotasset, maximum sensit levamen; quin & fitis, quae molestissima fuerat, omnino sedata est. Alvum interdum duobus aut tribus continuis diebus
mo-

movebat id medicamentum, & urina quotidie ad libras minimum quinque aut sex profluxit. Perstitit in hisce per annum, neque rediit morbus. Sapienter itaque Medicos monuit Hippocrates, ut etiam a plebeis sciscitarentur, si quid ad curationem utile esset (a).

INUSITATUM fortasse videbitur, imo & periculofum, remedia, quae ad somnum apta sunt, in hoc morbo adhibere. At illa tamen interdum eum usum praestant, ut etiam urinam moventibus accensenda sint. Ubi enim magnus dolor premit, profusionem ejus haud raro incitant; non ob aliam, ut opinor, causam quam quod fibras ductuum renalium relaxent, quas cruciatus semper constringit. Hujusce rei fidem faciet memorabilis, quam traditurus sum, narratio.

VIR quidam robustus, sobrius & temperantissimus, annorum circiter quadraginta, hydrope ascite simul & tympanite laborabat. Originem morbo dederat collisio, ab ictu violento ante sex fere septimanas, in dextro hypochondrio facta. Indies ventris tumor augebatur, cum dolore gravissimo, siti intensa, urina admodum pauca, eaque crassa & rubra. Adhibita sunt cum a Me ipso tum ab alio Medico experientissimo, remedia quaecunque ad urinam movendam utilia; *sapo Venetus*, *salia lixiviosa*, *balsamum Gileadense*, *nitrum*, & similia; at incassum omnia.

(a) Μη δυνέειν ὡς ἐξ ἰδιότητων ἰσοπέειν, ἢν τι δοκέει συμφέρον. *Lib. De praeceptis.*

nia. A catharticis valentioribus in pejus ruebatur malum. Paracentesis imperata est, sed renitebantur amici. Cum dolor jam esset intolerabilis, nec ulla spes de vita affulgeret; ut *εὐθανασίαν* saltem consequeretur, de anodynis cogitare coepi. Haustulum igitur cubitum ituro dabam bibendum, qui habebat *aq. menth. piperitid. ℥i. cinnam. simpl. ℥ss. spirit. ℥ii. tinct. Thebaïc. gutt. xxx. lixiv. tartari ℥ss. syr. ex alth. ℥i. M.* Ab illo insperatum levamen sensit; somnus, qui diu defecerat, obrepfit; profuente per vices ea urinae copia, ut illa nocte librae minimum duae redderentur. Hinc animus mire confirmatus est. Cumque aeger, durante *ἀναλγησία*, tum per vesicam, tum per alvum, onus quod gravabat deponi; vi autem anodyni finita, continuo redire, experietur: jussus est eundem haustum octava quaque hora repetere, donec brevi bis die sumpsisse fatis esset. Quum autem ab assiduo hujus usu minueretur appetitus, infusionis amaræ chalybeatae cochlearia aliquot semel vel bis quotidie bibebat; nondum neglecto, si forte dolor ingrueret, divini pharmaci soporiferi usu. Haec ita profecerunt, ut devoratis demum bis die pilulis aliquot ex *pil. e styrac.* portione una, *corticis Peruviani* portionibus duabus, cum *terebint. e Chio* confectis, perfecta restitueretur sanitas.

OPERAE pretium erit historiam quandam legere, quam narrat celeberrimus Willisus, huic

huic nostrae plane similem (a). Sed & expendi merentur, quae ad hanc rem pertinentia protulit eruditissimus Sponius (b). Quem enim ille viginti venae sectionibus sanatum hydropem vidit, pariter ac iste, quem retulimus, ex nimio partium internarum ventris calore & inflammatione ortum habuisse, suspicari licet.

NON erit nunc a proposito alienum ab assumptione eorum, quae juvare possunt, ad abstinentiam transire; eam dico, qua quis ab omni potu per longum tempus se cohibet: hanc enim pro remedio etiam Medici commendant. At difficillima sane ista medicina, cum fitis plerumque vehementer premit; quae nisi sedetur, eam molestiam affert, ut vita non tanti videatur, ut homo illam tali cruciату redimere velit. Novi tamen duos, qui, gravissimo hydropē *ascite* laborantes, longa istiusmodi patientia sibi ex toto temperando ad salutem perducti sunt. Illi autem bibendi cupiditatem os & fauces succo pomorum acidorum aut limoniorum eluendo, devorato subinde hujus aut illius aliquantulo, pertinaciter fallebant.

SIN autem neque per vulnus in talo, quemadmodum in *leucophlegmatia* proposui, neque per omnia dicta auxilia siccetur venter, sed humor nihilominus abundat; celeriori via succurrere oportet, per ventrem ipsum emittendo.

Haec

(a) Vid. *Willis. Pharmaceut. ration. Part 1. sect. vii. cap. 1.*

(b) *Aphorism. Nov. Sect. v. aphor. 81.*

Haec enim *ερχελησις* servat interdum, raro jugulat, & tensionem abdominis minuendo semper dolorem potenter mitigat; quin &, quod maximi usus est, medicinae locum facit.

SCIO deterreri saepe Medicos ab hac mendi via, cujus rei causa praecipua haec est. Aqua, inquit, frustra emittitur, quae vitatis partibus internis renascatur; quin &, si temporis intervallis emittatur, in eundem locum cito refluet; sin omnis simul exeat, moritur statim aeger. Et certissimum quidem est, corruptis jam visceribus rem esse desperatam, humorisque emissionem per intervalla factam nihil juvare, universi etiam effluxum plerumque perniciosum esse. Coepi igitur anno MDCCV. illius rei causam investigare, ut tanto incommodo occurrere possem. Et illa quidem, ut opinor, haec est. Longa abdominis a concluso humore distensione septum transversum nimis sursum pellitur, muscoli ventris extenduntur, sanguis per canales superiores, quam per inferiores, expeditius fluit, aqua denique compressione sua novam quandam partium vicinarum dispositionem efficit; unde liquore omni simul semelque effuso, septi transversi motus, ut pro natura solet, deorsum illico fertur, sanguis in canales inferiores impetu insolito ruit, & sublata compressionis vi, fibrae eam quam prius acquisiverant extensionem, & calorem quem dederat inclusus humor, derepente amittunt; hinc oritur animi defectio, quae saepe gravius recurrens, orto sudore frigido, mox occi-

eidit. Hoc igitur incommodum commodius præcaveri non posse videbatur, quam abdomen a superioribus ad inferiora manibus fortiter comprimendo, dum aqua profunderet; & postquam omnis effluerat, fasciis illud satis vehementer astringendo.

PLACUIT in nosocomio hoc primum tentare. Et cum mulier quaedam huic curationi satis idonea se mox offerret, simul ac ab inflicto vulnere prorumpere coepit aqua, ipse sedula cura manibus Meis supra umbilicum ab utroque latere positis, ventrem deorsum compuli, mandans Chirurgo, ut infra hanc partem simul isti rei operam daret; id autem interea animadverti, si vel per temporis momentum manus amoverem, aegram actutum animo deficere. Postquam autem omnis humor effluerat, fasciis laneis arcte constringebatur abdomen, panno laneo spiritu vinoso madefacto primum superimposito. Feliciter, & ex animi sententia, magno nostro gaudio successit experimentum. Urinam copiose reddidit mulier, cupiditas edendi rediit, & redintegratis paulatim viribus, morbum recidivum nunquam passa convaleuit. Tanti interest rerum causas cognovisse.

AB eo tempore istam medendi viam tenuerunt Medici, non nostri tantum, sed & exteri; interdum etiam, ut in novis experimentis non raro fieri solet, nimis audacter. Quibus enim jecur male affectum est, quorum stomachus est corruptus, quive malo corporis habitu laborant; iis vix quidquam spei in hac medicina relin-

quitur. Cautiones igitur nonnullae hic semper necessariae sunt; quarum praecipuas peritissimi Chirurghi, G. Chefelden (a), & S. Sharp (b), clare proposuerunt.

FATENDUM est autem, quantacunque prudentia officium suum exsequatur Medicus, saepe tamen hydropem reverti. Verum illud non obstat, quo minus hoc inventum magni aestimari debeat; cujus ope plurimis vitam, eamque facile tolerandam, quin & nonnunquam jucundam, ad multos annos prorogatam fuisse novi. Quod quidem cum multis exemplis constet, unum solummodo omnium loco adduxisse fatis erit.

ILLUSTRIS quaedam vidua, anno aetatis suae quinquagesimo primo, in hydropem *ascitem* delapsa est. Emissus est ex ventre humor, qui cum reslueret semper, singulis mensibus per annum unum educebatur ad mensuram librarum quadraginta quatuor. Anno insequente, singulis etiam mensibus aqua emissa est ea quantitate, ut per quamque hebdomadem colligi libras duodecim compertum esset. Anno tertio, minui coepit humoris quantitas, ita ut mense unoquoque librae tantum viginti quatuor effluerent. Quarto autem & quinto, sextique septem mensibus, aqua tricies educta, non ultra sedecim per singulas vices profluxerunt. Et post novissimam emissionem languere coepit

(a) *Anatomy of the human body, Book III. chap. 10.*

(b) *A treatise on the operations of surgery, chap. 13.*

pit, ac tabescere; difficultate etiam spiritus, ut in hydropē pectoris observamus, assidue fere premebatur, & animo frequenter deficiebat; cum antehac per totum morbi decursum, quoties intervalla essent emittendi humoris, alacris & vivida congressibus amicorum, exercitationibus, quin & choreis sese recrearet. Coepit illam tandem vitæ & curæ taedium, placidaque tandem morte occubuit. Mirandum sane est eo temporis spatio tantam humoris copiam ex corpore humano suppeditari potuisse, libras nimirum mille nongentas & viginti; quas in ipsis ovarum conceptaculis, quæ recentiores Medici *ovaria* appellant, primum collectas fuisse opinor. At ipsa denique moriens testamento suo mandavit, ut ad futuram rei memoriam summa eorum, quæ memoravimus, Anglico sermone monumento suo inscriberetur. Verba ipsissima adjungere libet.

*Here lies Dame MARY PAGE,
 Relict of Sir GREGORY PAGE Baronet.
 She departed this life March IV, MDCCXXVIII,
 In the LVI year of her age.
 In LXVII months she was tapped LXVI times,
 Had taken away CCXL gallons of water,
 Without ever repining at her case,
 Or ever fearing the operation.*

Monumentum autem illud in campo, dicto *Bunbil Feilds*, extra urbem visitur.

ÆQUE memorabilem, at exitu feliciorē,
 ca-

casum praebet illa, quam traditurus sum, narratio. Virgo septendecim annorum sensit sibi intumescere ventrem, parvaeque copia urinam reddi; a quibuscunque remediis pejus habuit, & post annum haud aliter ac gravidae distendebatur abdomen. Eo tempore nupsit, spe proposita, Maritum fore pro Medico. At longē fecus res evenit; per annos tres increvit sensim/hydrops, ita ut tandem ventris disruptio formidaretur. Cum dolor jam intolerabilis premeret, a Me petiit, ut aquam manu Chirurgi, quem in nosocomio eventu secundo hanc medicinam fecisse audiverat, quo saltem levaretur cruciatus, educi curarem. Ego, ne occidisse, quam servare non potui, viderer, in corpore macie jam paene confecto, id sine maximo vitae periculo tentari non posse edixi. Misera tamen instare, & precibus rogare, ne se desererem, assiduis tormentis & lenta morte consumendam. Cessi precibus victus, & illa, quam dixi, via emissae sunt simul & semel humoris limpidi, ac nullo modo foetidi, librae sexaginta. Ex eo tempore indices auctae sunt vires, morboque nunquam postea revertente, elapsis decem mensibus filium robustum peperit; plurium etiam exinde foecunda parens.

ILLUD denique subjungam, medicinae hujus necessitatem inde liquere, quod longe tutius sit, aptis servatis cautionibus, aquam emitte; quam dum illa, rupto sponte sua ventre, prorumpat expectare. Hoc enim interdum
ac-

accidit, nec sine summo vitae discrimine. Semel tamen vidi mulierem, cui id contigerat, salvam evadere. Illa, abdomine in immensum aqua repleto, Me accersivit; morbum insanabilem esse denunciavi, neque enim superesse vires. At Me fefellit opinio. Nam post paucos dies, audito illam adhuc vivere, revisi, & rei novitate percussus sum, conspiciens vasa duo humore plena, alterum duodecim fere libras, alterum sex, continentia; quarum illae rupto aqualiculo prope umbilicum uno die, hae disruptione juxta eundem locum postridie facta, exierant: ita in biduum medicinam suam divisit natura. Cum aegram jam languidam, & tantum non moribundam deprehenderem, non alia auxilia, quam quae cordi utilia essent, proposui; jussis etiam adstantibus *spiritu vinoso* abdomen fovere, simulque praedicens fore ut propediem moreretur. At mulieri, ne mortuae quidem, vix credendum est. Iterum falsus sum; & post menses aliquot incolumen morboque isto (in quem, quantum scire potui, nunquam denuo incidit) immunem aspexi; vulnera etiam sine ulla praeter eam, quam dixi, medicatione sponte coërant.

FINIS longae hujus chartae erit narratiuncula, ex qua manifestum fiet, naturam quandoque modo etiam ab hoc, quem proxime descripsi, longe alio hujusmodi onere se levare. Mercatorem quendam *ascite* gravatum, una cum alio Medico experientissimo, curabam. Tentatis incassum usitatis remediis, ad para-

cen-

centefim, tanquam ad facram anchoram, confugimus. Emissæ itaque sunt humoris limpidi & tenuis librae circiter viginti. Post aliquot hebdomadas de novo intumuit venter. Convenimus ideo mane Chirurgum abdomen denuo exinanituri. Subridens autem aeger nulla se jam amplius egere curatione dixit; & nudato corpore, abdomen molle laxumque ostendit. Mirantibus & rogantibus, numquid ea nocte per quascunque vias effusum fuisset, respondit, neque per alvum, neque per renes, neque per sudorem sibi plus solito profluxisse. Per glandulas itaque, & exiles meatus, in peritoneo, & membranis vicinis, absorptus fuit totus ille humor. Ipse autem postea Medici cujusdam empirici curae nimis imprudenter se commisit; & ad praecavendum morbum valentissimis cathartics usus, brevi post, exhaustis viribus, consumptus est. Vix ulla tamen humoris copia in aperto cadavere deprehensa.

JAM DUDUM noverant Anatomici humorem ex ventre in partes circumjacentes absorberi. Si enim aquae tepidae libra per siringam, facto exiguo vulnere, in vivi canis abdomen immittatur; illo post paucas horas inciso, ne guttula quidem ejusdem ibi reperietur. Ita corpus univ^{er}sum tam foras, quam intro, perspirabile est: id quod olim docuit Hippocrates (a) Sed legenda omnino sunt, quae ad hanc rem perti-

(a) Ἐπιπλεον ἢ ὑποπλεον εἶναι ὅλον τὸ σῶμα Epidem. VI.

tinencia scripsit Medicus doctissimus, Abrahamus Kaav; qui per omnes corporis membranas, tam in sano, quam in morbofo statu, recipi & transfudare humores ostendit (a).

(a) In libro, cui titulus, *Perspiratio dicta Hippocrati per uniuersum corpus anatomico illustrata. Lugduni-Batauorum, MDCCXXXVIII.*

C A.